

καὶ νεμηθήσεται ἐν ἀνενοχλησίᾳ πάσῃ διακτηρουμένην. Εἰς γὰρ τὴν τούτων ἀσφάλειαν καὶ βεβαιώσιν καὶ διηνεκῇ καὶ μόνιμον καὶ ἀκατάλυτον κατὰστασιν καὶ ὁ παρὼν Χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου κατὰ ζήτησιν τοῦ πολλῆς εἰρημένου κατὰ πνεῦμα ἁγίωτάτου πατρὸς τῆς Βασιλείαν μου γεγονώς καὶ ἀπολυθεὶς ἐπεχορηγήθη καὶ ἐπεβραβεύθη τῇ Σεβασμίᾳ Μονῇ τῇ Ἀαύρᾳ ἐκτεθεὶς κατὰ μῆνα Δεκέμβριον τῆς ἐνισταμένης ἐνδεκάτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ᾧ ἔτους (=1342μ.Χ.) ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ Θεοπρόβλητον ὑπεσημνήνατο κράτος.

† Ἰωάννης ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς Βασιλεὺς καὶ Αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ DOPPLER-FIZEAU,*

δι' ἧς ἐπιτρέπεται ὁ διὰ τῆς φωτοαναλύσεως προσδιορισμὸς τῆς ταχύτητος τῶν ἀστρῶν κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ὀπτικῆς ἀκτίνος.

Ἀρχὴ τοῦ Doppler.— Μετὰ τοιαύτην, οὐσιαστικὴν ὄντως, ἱστορικὴν προεισαγωγὴν, ὁ συγγραφεὺς ἀρχεῖται ἱστορικῶς τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀρχῆς τοῦ φυσικομαθηματικοῦ Χριστιανοῦ Doppler, γεννηθέντος ἐν Σαλσβούργῳ τῷ 1803 καὶ ἀποβιώσαντος ἐν Βενετίᾳ τῷ 1853, ὅστις πρῶτος συνέλαβε τὴν ιδέαν τῆς ἐπιδράσεως τῆς σχετικῆς κινήσεως ἡχητικῆς ἢ φωτεινῆς πηγῆς ἐπὶ τοῦ ἤχου ἢ τοῦ φωτός, οὕτως ἀντιλαμβάνεται παρατηρητῆς τις, ιδέαν διατυπωθεῖσαν εἰς περίπτωσιν ὑπόμνημα (περὶ τοῦ χρωματισμένου φωτός τῶν διπλῶν ἀστέρων καὶ ἀλλῶν τινῶν ἀπ. ἀστ. ἀστ.) δημοσιευθὲν τῷ 1842 ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασι τῆς Βασιλικῆς ἐταιρείας τῶν Ἐπιστημῶν τῆς Βοημίας. Ἡ ἀρχὴ αὕτη τοῦ Doppler δύναται νὰ διατυπωθῇ ὡς ἑξῆς:

Θεωρήσωμεν ἀκίνητον πηγὴν κυμάτων, ὧν οἱ παλμοὶ διαδίδονται μετὰ τινος ταχύτητος· παρατηρητῆς τις, ἐπίσης ἀκίνητος, θὰ δεχθῇ ἀριθμὸν τινα παλμῶν ἴσον πρὸς τὸν ὑπὸ τῆς αὐτῆς πηγῆς παραγόμενον ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ· ὁ ἀριθμὸς οὗτος χαρακτηρίζει τὸ ὕψος τοῦ ἤχου, ἐὰν ἡ παλλομένη πηγὴ εἴναι ἡχητικῇ, τὸ χρῶμα δὲ τοῦ φωτός, ἐὰν αὕτη εἴναι φωτεινῇ.

ὑποθέσωμεν ἤδη τὸν παρατηρητὴν κινούμενον, οἷον ἀπομακρυνόμενον τῆς πηγῆς, βαίνοντα δηλαδὴ κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς διαδόσεως τῶν κυμάτων· ὁ παρατηρητῆς οὗτος θὰ δεχθῇ ἐν τῇ μονάδι τοῦ χρόνου ἀριθμὸν τινα παλμῶν μικρότερον τοῦ ὑπὸ τῆς πηγῆς παραγόμενου, διότι βαίνει κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν τῶν παλμῶν· δὲν θὰ ἐδέχετο μάλιστα οὐδένα τῶν παλμῶν τούτων ἐὰν ἔβαινε μετὰ τῆς αὐ-

τῆς μετ' αὐτῶν ταχύτητος. Ἐκ τούτου ἐπεταὶ ὅτ ὁ παρατηρητῆς ἀπομακρυνόμενος τῆς ἡχητικῆς πηγῆς θὰ ἀντιληφθῇ ἤχου βαρυτέρου τοῦ τῆς πηγῆς, διότι ἡ κλίμαξ τῶν ἤχων, ἀπὸ τοῦ ὀξέος πρὸς τὸν βαρύν, χαρακτηρίζεται ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παλμῶν ἐν τῇ μονάδι τοῦ χρόνου· κατὰ τὴν περίπτωσιν λευκῆς φωτεινῆς πηγῆς, ὁ παρατηρητῆς θὰ ἀντιληφθῇ φωτὸς μᾶλλον ἐρυθροῦ, διότι ἡ κλίμαξ τῶν χρωμάτων τοῦ φάσματος, ἀπὸ τοῦ ἰανθίνου πρὸς τὸ ἐρυθρόν, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν κλίμακα τῶν ἤχων ἀπὸ τοῦ ὀξέος πρὸς τὸν βαρύν.

Ἀντιστρόφως, τοῦ παρατηρητοῦ πλησιάζοντος πρὸς τὴν παλλομένην πηγὴν, ἢτοι βαίνοντος πρὸς συνάντησιν τῶν κυμάτων, ὁ ἀριθμὸς τῶν παλμῶν, οὓς θὰ ἀντιληφθῇ οὗτος ἐν τῇ μονάδι τοῦ χρόνου θὰ εἴναι μεγαλειότερος· ὁ ἤχος λοιπὸν θὰ φανῇ ὀξύτερος ἢ τὸ λευκὸν φῶς μᾶλλον ἰανθίνον.

ὑποθέσωμεν τὴν παλλομένην πηγὴν ἐν ἀκίνησίᾳ καὶ τὸν παρατηρητὴν κινούμενον· οἱ αὐτοὶ λόγοι θὰ ὠδήγουν ἡμᾶς εἰς συμπεράσματα ἀνάλογα, ἐὰν ἡ πηγὴ ἦτο κινητὴ, ἀπομακρυνομένη ἢ πλησιάζουσα πρὸς τὸν ἀκίνητον παρατηρητὴν· ἐκ τούτου προφανῶς ἐπεταὶ ὅτι ὁριστικῶς ἐπιδρά ἐπὶ τοῦ φαινομένου μόνον ἡ σχετικὴ κίνησις, ὅπερ ἐπιτρέπει ἡμῖν, πρὸς ἀπλοποιήσιν τῶν συλλογισμῶν ἢ τῶν ὑπολογισμῶν, νὰ ὑποθέσωμεν πάντοτε τὸν παρατηρητὴν ἀκίνητον, ἐν κινήσει δὲ τὴν παλλομένην πηγὴν.

Ἰδοὺ ἄλλως τὰ σημαντικώτερα συμπεράσματα τοῦ Doppler.

α) *Διὰ τῆς προσεγγίσεως* (τοῦ φωτεινοῦ ἀντικειμένου), ἢ ἔντασις τοῦ φωτός βαίνει πάντοτε ἀξιορρομένη· ὁ χρωματισμὸς, κατὰ τὴν ἀξιορροσιν ταχύτητα, μεταπίπτει ἀπὸ τοῦ λευκοῦ πρὸς τὸ πράσινον, εἴτα πρὸς τὸ κίτρινον καὶ τέλος πρὸς τὸ ἰανθίνον.

β) *Διὰ τῆς ἀπομακρύνσεως*, ἢ ἔντασις τοῦ φωτός βαίνει ἐλαττωμένη καὶ τὸ λευκὸν φῶς μεταπίπτει βαθμυδὸν ἀπὸ τοῦ κίτρινου πρὸς τὸ χρυσοῦν καὶ τέλος πρὸς τὸ ἐρυθρόν. Ἐν τοῦτοις, ἐὰν τὸ φῶς ἐπέστη ἤδη χρωματισμὸν τινα, οἷον κίτρινον, ἢ μεταβολὴ τῶν χρωμάτων ἀρχεῖται ἀπὸ τοῦ χρώματος τούτου, ὡς σημειοῦται τοῦτο ἐν α καὶ β.

γ) *Ἐὰν ἡ ταχύτης ἀστέρος τινὸς ἐν κινήσει μεταβληθῇ*, τὸ χρῶμα αὐτοῦ καὶ ἡ ἔντασις ὑφίσταται μεταβολὴν καὶ δυνατόν πάντοτε νὰ συμβῇ ὥστε ἀστὴρ τις μετὰ πάροδον χρόνου τινὸς νὰ φανῇ εἰς ἡμᾶς ἔχων διαδοχικῶς ἀπαντα τὰ χρώματα τοῦ φάσματος.

Ἐπὶ τούτοις ὁ συγγραφεὺς παρατηρεῖ ὅτι ὁ Doppler εἰς οὐδεμίαν προέβη πειραματικὴν ἐπιβεβαίωσιν τῆς θεωρίας του, περιωρίσθη δὲ ἀπλῶς νὰ ἐπικαλεῖται τὴν ὑπαρξίν τῶν συμπληρωματικῶν χρωματισμῶν οὓς παρουσιάζουσι διπλοὶ τινες ἀστέρες· τοῦτο διὰ τὸν Doppler εἴναι ἀναμφισβήτητον τεκμήριον δύο κινήσεων γινόμενων κατ' ἀντίθετον φορὰν. Προβαίνει δὲ καὶ περαιτέρω· δὲν διστάζει νὰ ἀποδώσῃ

*) Ἰδε ἀριθ. 8, σελ. 115—117.

τὰς μεταπτώσεις τοῦ χρώματος, ἃς ὑπέστησαν ἀστέρεις τινές, εἰς μεταβολὴν τῆς ταχύτητος τῶν ἀπλανῶν τούτων.

Ὁ Cornu ἀναφέρει τὰς ἀντιρρήσεις, αἵτινες παρουσιάσθησαν ἔκτοτε ὑπὸ τῶν μὴ παραδεχθέντων τὰς θεωρίας τοῦ Doppler σοφῶν καὶ ἰδίᾳ τὰς τοῦ Ὀλλανδοῦ φυσικοῦ Buys-Ballot, ὅστις ἀπὸ τοῦ 1844 ἔλαβεν ὡς ἀντικείμενον διατριβῆς τὰ συμπεράσματα τοῦ Doppler.

«Ἡ θεωρία τοῦ Doppler, ἔγραψεν ὁ Ballot, ἔχει ἀνάγκην ἐπιβεβαιώσεως: ἐν τούτοις φρονῶ ὅτι δὲν ἐπαρκεῖ ὅπως ἐρμηνεύσῃ τὰ χρώματα τῶν διπλῶν ἀστέρων.»

Ἱστορεῖ δὲ ὁ συγγραφεὺς τὴν ὑπὸ τοῦ Buys-Ballot γενομένην ἐπαλήθευσιν τῆς θεωρίας τοῦ Doppler προκειμένου περὶ ἡχοῦ καὶ τὰς ἀντιρρήσεις αὐτοῦ κατὰ τῆς παραδοχῆς τῆς θεωρίας ταύτης ὡς πρὸς τὰς φωτεινὰς πηγὰς διὰ τῶν ἐξῆς:

Ἀδύνατον ὄντος νὰ εὐρεθῇ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ταχύτης σχετικῇ τοῦ παρατηρητοῦ ἢ τῆς πηλλομένης πηγῆς, δυνάμεν νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν ταχύτητα τοῦ φωτός, ὁ Buys-Ballot, προσέτερε εἰς τὰ ἡχητικὰ κύματα, ὧν ἡ ταχύτης τῆς διαδόσεως εἶνε περίπου ἑκατομμυριακῆς μικροτέρα τῆς τῶν φωτεινῶν κυμάτων. Ἔθεσεν ἐντὸς ἀνοικτῆς σιδηροδρομικῆς ἀμάξης, βαινούσης ἀπὸ Οὐτρέχτης εἰς Maarsen μετὰ ταχύτητος ποικιλλούσης ἀπὸ 5—20 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον, παρατηρητὰς φέροντας μουσικὰ ὄργανα· ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς εὕρισκοντο κατὰ διαστήματα ὁμοιοὶ παρατηρητῶν καὶ μουσικῶν. Οὕτως ἕκαστος τῶν ὁμῶν ἠδύνατο νὰ κἀμῃ τρεῖς παρατηρήσεις: τὴν πρώτην κατὰ τὴν προσέγγισιν τῆς ἡχητικῆς πηγῆς, τὴν δευτέραν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς διόδου, καὶ τὴν τρίτην κατὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν· εἰς ἑκάστην τῶν τριῶν τούτων περιπτώσεων ὑπελόγιζον τὸ μεταβαλλόμενον ὕψος τῶν ἀκουομένων ἤχων. Γινώσκοντες δὲ ὅτι ἐτέρου τὴν ταχύτητα τοῦ ἡχοῦ καὶ τὴν τῆς ἀμαξοστοιχίας, κατεῖχον πάντα τὰ διδόμενα τὰ ἀπαιτούμενα εἰς τὸν τύπον τοῦ Doppler.

Τὰ ἐποτελέσματα ὑπῆρξαν λίαν ἱκανοποιητικὰ.

Οὕτως, ἀναφορικῶς πρὸς τὰς ἡχητικὰς πηγὰς, τὰ πορίσματα τοῦ Doppler ἦσαν ἀκαταμάχητα· ἀλλ' ἄρ' ἔτι τὸ αὐτὸ συνέβαινε προκειμένου καὶ περὶ τῶν φωτεινῶν πηγῶν;

Ὁ Buys-Ballot εὐκόλως ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἐρμηνεία τοῦ χρωματισμοῦ τῶν ἀστέρων, ἣν ὁ Doppler στηρίζει ἐπὶ τῆς θεωρίας του, δὲν δύναται νὰ ὑποστῇ τὸν πειραματικὸν ἔλεγχον καὶ ὅτι ἀδύνατον εἶνε νὰ παρῇχθῶσιν αἱ μετατροπῆ τοῦ χρώματος τῶν φωτεινῶν πηγῶν διὰ τῆς ἐνεργείας τῆς κινήσεως.

Ἐὰν τὸ φῶς τῶν ἀστέρων ἦτο αὐστηρῶς ὁμογενές (ἦτοι ἀνῆλγον πρὸ τινος ἀπλοῦν μουσικῶν ἤχων ὡρισμένου ὕψους), θὰ ἦτο πιθανὴ ἀλλοίωσις τῆς τοῦ χρώματος ἀνῆλγος πρὸς τὴν τοῦ ὕψους τοῦ ἡχοῦ· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔπρεπε νὰ ὑποθεθῶσι τηλι-

καῦται ταχύτητες, οἷας οὐδὲν ἀστρονομικὸν φαινόμενον ἐπιτρέπει ἡμῖν νὰ ὑποθέσωμεν. Τῆς ἀλλοιώσεως δὲ τῶν χρωμάτων ἀντιστοιχοῦσης πρὸς τὰς μεγίστας ἀστρονομικὰς ταχύτητας, οὐδεμίαν θὰ ἐλαμβάνομεν ταύτης γινώσκιν. Ἐνταῦθα λοιπὸν ὑπάρχει ἀδύνατον τι καθαρῶς φυσιολογικόν.

Ἄλλ' ἡ μεγίστη πλάνη τοῦ Doppler καταφαίνεται ἐνερῶς ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ πολυσύνθετον τῆς συστάσεως τοῦ φωτός ἢ γενικώτερον τῆς ἀκτινοβολίας τῶν ἀστέρων.

Τῷ ὄντι, καὶ ἂν ὑποθεθῇ ὅτι, ἕνεκα τῆς σχετικῆς κινήσεως τῆς φωτεινῆς πηγῆς, ἡ ἀλλοίωσις τοῦ χρώματος θὰ εἶνε ἀρκούντως μεγάλη, ὥστε αἱ ἐρυθραὶ ἀκτίνες νὰ μεταπέσωσιν εἰς χρυσαῖς, αὗται εἰς κιτρίνας καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρι τῶν ιανθίνων, αἵτινες ἀποβᾶται ὑπερικίνθινοι (ultra-violet) νὰ καταστῶσιν ἀόρατοι, οὐδὲν ὅμως ἔπεται ὅτι τὸ ἐρυθρὸν φῶς ἀφαιρίζεται καὶ ὅτι τὸ ἀρχικῶς λευκὸν φῶς τοῦ ἀστέρος θὰ ἀποβῇ πράσινον. Γνωστόν, τῷ ὄντι, ἀπὸ τοῦ Herschel καὶ τοῦ Melloni ὅτι ὑφίστανται ἀκτίνες ἀόρατοι ἐκτεινόμεναι κατὰ πολὺ πέραν τοῦ ἐρυθροῦ· αὗται λοιπὸν, ἕνεκα τῆς κινήσεως τῆς φωτεινῆς πηγῆς, θὰ ὑποστῶσι μετάπτωσιν κατὰ τὴν αὐτὴν τῶν λοιπῶν φάσιν καὶ ἐπομένως θὰ ἀποβῶσιν ἐρυθραί· οὕτω θὰ παρῇχθῇ ἐν τέλει διαδοχικὴ μετακίνησις ὅλων τῶν μερῶν τοῦ φάσματος, ἥτις οὐδεμίαν θὰ ἐπιφέρει ἀλλαγὴν τοῦ χρώματος, καθ' ὅσον αἱ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ φάσματος εἰσερχόμεναι ἀκτίνες θὰ ἀντικαθιστῶσι τὰς ἀπὸ τοῦ ἄλλου ἄκρου ἐξερχομένης.

Τοιαύτη ἡ ἐκθεσις τῶν σοβαρῶν ἀντιρρήσεων τοῦ Buys-Ballot εἰς τὴν ἐπὶ τῶν φωτεινῶν κυμάτων ἐφαρμογὴν τῆς θεωρίας τοῦ Doppler. Ὁ συγγραφεὺς παρατηρεῖ ὅτι αἱ εἰς τὰς ἐπικρίσεις τοῦ Buys-Ballot ἀπαντήσεις τοῦ Doppler εἶνε καὶ ἀπὸ φυσιολογικῆς καὶ ἀπὸ φυσικῆς ἀπόψεως ἀσθενεῖς· διότι οὗτος μηχανικὸς ὁ ἀγωνίζεται νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ἐνὸς μὲν ὅτι ὁ ἡμέτερος ὁρθολογὸς δύναται νὰ διακρίνῃ πλέον τοῦ ἐνὸς ἑκατομμυρίου φωτεινῶν ἀποχρώσεων διαφόρων, ὅπου θὰ ἐξήρκει πρὸς διὰ γινώσκιν τῶν ποικιλιῶν τῶν χρωμάτων, ὅτι ἐτέρου δὲ ἀποκρούει ὡς ἀπαραδέκτον τὸ τοσοῦτον καλῶς ἀποδεδειγμένον γεγονός τῆς ἐκτάσεως τῆς ἀκτινοβολίας πέραν τῶν ὁρίων τοῦ ὁρατοῦ φάσματος.

Τὰ ἀνωτέρω σημειοῦνται ἐνταῦθα ἀπλῶς ἵνα δειχθῇ ἡ θέσις τοῦ ζητήματος τέσσερα ἔτη μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ὑπομνήματος τοῦ Doppler, ὡς καὶ ἡ ἐπικρατοῦσα σύγχυσις, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ πνεύματι τοῦ συγγραφέως, προκειμένου νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τοῦ φωτός τὸ τοσοῦτον καλῶς βεβαιωθὲν ἐπὶ τῶν ἡχητικῶν κυμάτων ὥραϊον θεώρημα αὐτοῦ.

Ἐκ τοῦ συνόλου τῆς συζητήσεως ταύτης ἔπεται, ὡς παρατηρεῖ ὁ συγγραφεὺς, ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ Doppler, μεθ' ὅλον τὸ εὐρὺς αὐτῆς, δὲν ἔχει ἐν τῇ ἀστρονομικῇ ὀπτικῇ ἢ καθαρῶς θεωρητικῇ μόνον ἀξίαν, καθ' ὅσον τὸ ὑπὸ τοῦ ἀνακλῦσαντος αὐτὴν προτεινόμενον εἶδος παρατηρήσεων πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς κινήσεως

των φωτεινῶν πηγῶν ἀδύνατον εἶναι νὰ δώσῃ ἢ ἀποτελέσματα ἀνέφικτα ἢ καὶ ὁλοσχερῶς μῆδαιμινά.

Εἶτα ὁ συγγραφεὺς, σημειῶν τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἡ πειραματικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ θεωρήματος τοῦ Doppler ἐπιτυχάνει μὲν εὐκόλως προκειμένου περὶ μουσικοῦ φθόγγου, ἐν ᾧ τὸ ἡχητικὸν κύμα εἶναι ἐνιαίως περιόδου, ἀδύνατον δὲ νὰ ἐπιτύχῃ προκειμένου περὶ φωτός, ὡς διευτυπώθη ὑπὸ τοῦ Doppler, καθ' ὅσον φωτειναὶ πηγαί, ὅπως οἱ ἀστέρες, παρέχουσι πολυσύνθετον κῆμα κυμάνσεων, ὧν αἱ περίοδοι διαφέρουσι κατὰ βαθμοὺς ἀνεπαισθητοὺς, παρατηρεῖ ὅτι πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἀληθοῦς σχέσεως τοῦ φωτός πρὸς τὸν ἥχον, ἀνάγκη νὰ εὕρεθῇ μέθοδος πειραματικὴ δι' ἣς νὰ χωρισθῇ ἰδιαιτέρον φωτεινὸν κύμα, εὐκόλως δι' ἰδίου χαρακτηριστικοῦ αὐτοῦ ἀπὸ πάντων τῶν λοιπῶν ἀναγινωριζόμενον μεθ' ὅλην τὴν ἐπίδρασιν τῆς κινήσεως τῆς πηγῆς. Τὸ πρόβλημα σήμερον, ὅποτε ἡ φωτοανάλυσις παρέχει μεθόδους ἐπιτρεπούσας τὸν χωρισμὸν, τὴν δικάζειν καὶ τὴν κατὰ τῆς ἐπὶ κλίμακος ἀκριβῶς ὠρισμένης τῶν διαφορῶν φωτεινῶν ἀκτίνων, εὐκόλως λύεται· κατὰ τὴν ἐποχὴν ὅμως ἐκείνην μεταξὺ τοῦ θεωρήματος τοῦ Doppler καὶ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ ἐπὶ τῶν φωτεινῶν κυμάτων ὑπῆρχε σπουδαῖόν τι χάσμα, ὅπερ δὲν κατάρθωσαν νὰ ὑπερπηδήσωσιν.

(*Ἀκολουθεῖ).

Η. Γ. ΒΑΣΣΑΜΑΚΗΣ.

Α Δ Α

—H—

ΤΟ ΔΩΡΟΝ ΤΗΣ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ.

Α'.

Ἐδεῖπνον—μὴ θελήσῃτε νὰ μάθητε ποῦ, πότε·
εἰδεῖπνον μετὰ θαλερᾶς παρθένου οἱ ἱππῶται.
Τὸ δεῖπνον ἦτο λιπαρὸν· διάκονοι τὸν οἶνον
ἐντὸς κυπέλλων γλαφυρῶν ἐκίρων χρυσταλλίνων
τῆς ὁροφῆς, τῶν ὀθονῶν δεινῶς μαστιζομένων
ὑπὸ βυσμάτων φικλῶν ἐκπωματιζομένων.
Ἐδεῖπνον, οἶνον ἔπινον, τὸν στόμαχον ἐπλήρουν,
καὶ μεταξὺ τερπόμενοι οἱ σύνδειπνοι ἐλήρουν.
Καὶ ὅτε τὰ ἐπίδειπνα καὶ τὰ τραγηματώδη
προσῆλθον, ἀντ' αἴθοπος ἀφρώδη, μελιτώδη
τὸν καμπανίτην δέχονται χρυσῶν κυλίκων βάθη,
καὶ . . . τί συνέβη ἔπειτα, πᾶς τις ποθεῖ νὰ μάθῃ.

Β'.

Λοιπὸν, ἀφοῦ καὶ ἔφαγον καὶ ἔπινον, ἡ Ἄδα
λαλεῖ πρὸς τὴν εὐτράπελον τῶν ἱπποτῶν ἐπτάδα.
« Κοιμῶί μου φίλοι, εὐγενεῖς, καλλίμορφοι ἱππῶται,
« ζωροὶ συνδαιτημένους μου καὶ εὐθυμοὶ συμπόται,
« χαρίζοι Κύριος ὑμῖν ὥρας μακρὰς, ἀνέτους!
« Τὴν νύκτα τῆς παραμονῆς ἐκάστου νέου ἔτους
« ὅποτε μεσονύκτιος ἐπαυρεῖται ὥρα,
« εἴθισται νὰ προσφέρωμεν τοῖς κεκλημένοις δῶρα.

« Νῦν εἶναι τῆς παραμονῆς τοῦ νέου ἔτους ἡδε,
« καὶ ὥρα μεσονύκτιος ἐγγίζει, εὐπατρίδαί.
« Καὶ δὴ δωρήσομαι ὑμῶν ἐνὶ καὶ μόνῳ δῶρον
« καλὸν, τιμῆν, ἀελπτον, τιμῆς, ἀγάπης φόρον».

Γ'.

Οἱ νέοι ἐπευφύμησαν, οὓς ἔρωσ διαφλέγει.
Τὸν λόγον συνεχίζουσα ἡ Ἄδα τὰδε λέγει·
« Ραοῦλ, Ἐδγάρ, Ἐδμών, Γενέ, Βίκτωρ, Ὁσκάρακα! Ὁθων,
« ἡ Ἄδα ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἐνδὸς πληροῖ τὸν πόθον·
« ἐνδὸς ὑμῶν ἡ σύντροφος γενήσεται τῶν τῆδε. »
« Τίς οὗτος; » ἀνεβόησαν ὁμοῦ οἱ εὐπατρίδαί·
— « Τίς οὗτος; ὁ τὸ κάλλιστον μέλλων μοι δοῦναι δῶρον ».
Οἱ πάντες ἀπεδέξαντο τὸν προταθέντα ὄρον.
« Ἐν ἔτι ὑπολείπεται, » εἶπεν ἡ Ἄδα τότε·
« λόγον τιμῆς ἱπποτικῆς τῇ μελλονύμφῃ δότε,
« ὅτι προστάται ἔσθετε αὐτῆς καὶ τοῦ συμβίου,
« τοῦ προκριθέντος ἐξ ὑμῶν, οἱ ἄλλοι διὰ βίου ».
« Λόγον τιμῆς! » ἀνέκραξαν καὶ οἱ ἐπτά. — « Ἰππῶται,
δεῦτε, τὸ δῶρον ἕκαστος περιτροπάδῃ δότε! »

Δ'.

Τῇ λέγει πρῶτος ὁ Ραοῦλ· « Ἐγὼ, γλυκεῖα Ἄδα,
χρυσότευκτον οἰκοδομῶν δωροῦμαί σοι πατῆάδα ».
« Ἐγὼ δὲ, λέγει ὁ Ἐδγάρ· « δῖφρον καὶ ζευγὸς ἱππων ».
Καὶ ὁ Ἐδμών· « προσφέρω σοι ἀνάκτορον καὶ κῆπον ».
Ὁ δὲ Ρενέ· « χαρίεσσα καὶ ἐρωτῶπις Ἄδα,
σκούδων ἐγὼ δωροῦμαί σοι στιλβόντων μυριάδα ».
Ὁ Βίκτωρ λίθοις ἰνδικοῖς στεφάνην ἡνθισμένην
προσφέρει· πόρπην δ' Ὁσκάρ τιμῆς πολλῆς, ἀθήους·
Ὁ Ὁθων δὲ, τὴν δεξιὰν ἀπλῶν ἐπὶ τοῦ στιβίου·
« Ἰππότης, λέγει, ἄπορος τυγχάνω καὶ πληθεῖς·
« ὦ δεῖξαι, Ἄδα, τὴν ἐμὴν λατρείαν ἰσοβίως! »

Ε'.

— « Νικᾷς, ὦ Ὁθων! Ὁ ἐμὸς καὶ σὺ τοῦντεῦθεν βίος
« ἀρρήκτοις δέονται δεσμοῖς! Ὑμῶν τῶν ἐξ τὰ δῶρα,
« ἔστωσαν προῖξ. Ἀκούσατε, ἡ δωδεκάτη ὥρα
« σημαίνει. » Ἐπεκρότησαν οἱ ἡττηθέντες τότε
καὶ ἀνεβόησαν κοινῇ· « Ἄδα, ὁ γάμος πότε; »

ΣΤ'.

Ἡ μήτηρ τῆς εὐώπιδος παρθένου ἡ πρεσβυτίς
εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ εἶπεν· « Ὁ λευίτης
« ἐν τῷ ναῖσκῳ τῷ ἐγγὺς τὸ ζευγὸς ἀναμείνει.
« Χρυσοῦν προχέουσι τὸ φῶς λαμπτήρες ἀνημμένοι
« ἐκεῖ. Χωρεῖτε, νέοι μου, ζευγὸς χαρίτων, χώρει! »

Ζ'.

Πρὸς τὸν ναῖσκον βαίνουσιν ὁ Ὁθων καὶ ἡ κόρη.
Ἰππῶται, μήτηρ, οἰκετῶν πληθὺς καὶ κορασιδῶν
τὸν γάμον εὐλογοῦμενον ὑπὸ τοῦ θύτου εἶδον·
ἐνῶ δὲ ἤχουν μουσικαί, ὦδαί, χοροὶ καὶ κρότοι,
τοῦ νέου ἔτους ἔλαμψε χαρμόσυνος ἡ
[πρώτη.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 31 δεκεμβρίου 1892.

ΧΡΙΣΤΟΦ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ.